

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА «ПАЛАМАРЧУК ПРОТИ УКРАЇНИ»
(Заява № 28585/04)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

15 липня 2010 року

ОСТАТОЧНЕ

Рішення може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Паламарчук проти України»,

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,

Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),

Райт Маруст (Rait Maruste),

Марк Віллігер (Mark Villiger),

Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefevre),

Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),

Ганна Юдківська (Ganna Yudkivska), *судді*,

та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*,

після обговорення за зачиненими дверима 22 червня 2010 року,

вносить таке рішення, що було ухвалене у той самий день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу порушено за заявою (№ 28585/04), поданою проти України до Суду 2 червня 2004 року громадянином України п. Олександром Терентійовичем Паламарчуком (далі — заявник) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція). Заявник був представлений його братом паном — п. Миколою Терентійовичем Паламарчуком.

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим.

3. 16 лютого 2009 року Голова п'ятої секції вирішив направити заяву Уряду. Також було вирішено розглядати заяву по суті одночасно з питаннями щодо її прийнятності (п. 3 ст. 29 Конвенції).

ФАКТИ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився в 1961 році та проживає у м. Вінниці.

5. У 1983 році під час проведення робіт на спеціалізованому підприємстві (СУ-26) заявник зазнав виробничої травми, внаслідок якої був визнаний інвалідом.

6. Починаючи з 2000 року, заявник розпочав чотири провадження у Замостянському районному суді м. Вінниці проти Вінницького колективного спеціалізованого підприємства № 26 (далі — компанія) — правонаступника підприємства, відповідального за заподіяну йому травму.

1. Перше провадження

7. 21 вересня 2000 року заявник розпочав судове провадження проти компанії, вимагаючи зобов'язати компанію забезпечити його інвалідним кріслом-візком для дому та ще одним для вулиці. Заявник також вимагав відшкодування моральної шкоди.

8. Своїм рішенням від 19 червня 2001 року районний суд зобов'язав компанію забезпечити заявника двома інвалідними кріслами-візками. Також частково було задоволено позов щодо компенсації. Додатковим рішенням від 3 липня 2001 року

районний суд вніс зміни до попереднього рішення та зобов'язав компанію забезпечити заявника усіма необхідними комплектуючими деталями для інвалідних крісел-візків.

9. 23 жовтня 2001 року апеляційний суд Вінницької області скасував вищезазначені рішення та направив справу на новий розгляд до районного суду. Заявник подав касаційну скаргу. У період з листопада 2001 року до грудня 2002 року районний суд переважно розглядав прийнятність касаційної скарги заявника на ухвалу від 23 жовтня 2001 року.

10. У грудні 2002 року касаційну скаргу заявника було направлено до Верховного Суду України. 22 грудня 2003 року останній відхилив касаційну скаргу.

11. З 30 червня 2004 року до 11 квітня 2005 року жодного судового засідання призначено не було.

12. З 12 квітня 2005 року по 27 березня 2006 року районним судом було призначено десять судових засідань, два з яких були відкладені у зв'язку з неявкою представника компанії, два інших — у зв'язку з відсутністю судді. Три судових засідання були відкладені у зв'язку з неявкою представника заявника.

13. З 21 квітня 2006 року до 4 серпня 2006 року судові засідання не проводились.

14. У період з 6 листопада 2006 року до 12 грудня 2007 року районним судом було призначено дванадцять судових засідань. Три з них були відкладені через те, що суддя розглядав іншу справу та одне — у зв'язку з його хворобою. Три судові засідання були відкладені у зв'язку з неявкою представника Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та чотири — в зв'язку з неявкою представника компанії.

15. 12 грудня 2007 року справу було передано іншому судді.

16. З 13 грудня 2007 року по 14 травня 2009 року районний суд призначив тринадцять судових засідань, шість з них були відкладені у зв'язку з хворобою судді, та одне — у зв'язку з тим, що суддя розглядав іншу справу.

17. 15 травня 2009 року районний суд залишив позов заявника без розгляду. Заявник стверджував, що він дізнався про це рішення із зауважень Уряду, надісланих йому в липні 2009 року.

2. Друге провадження

18. 18 лютого 2002 року заявник розпочав судове провадження проти компанії. Заявник вимагав присудження коштів для оплати послуг із стороннього догляду та відшкодування моральної шкоди, завданої йому компанією.

19. Перше судове засідання відбулося 16 грудня 2003 року. У невизначену дату прокурор та Вінницьке обласне відділення Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві (далі — Фонд) були залучені до участі у справі.

20. Відповідно до матеріалів, наданих Урядом, приблизно з шістдесяти п'яти судових засідань три були відкладені у зв'язку з неявкою представника Фонду; три — в зв'язку з неявкою прокурора; шість — у зв'язку з тим, що суддя розглядав іншу справу, а сім — у зв'язку з його хворобою; дев'ять — у зв'язку з неявкою заявника чи його представника або за їх клопотаннями; сімнадцять — у зв'язку з неявкою представника компанії чи за його клопотаннями.

21. 3 червня 2009 року районний суд залишив позов заявника без розгляду. Заявник стверджував, що він дізнався про це рішення із зауважень Уряду, надісланих йому в липні 2009 року.

3. Третє провадження

22. 21 березня 2001 року заявник звернувся з позовом до районного суду, оскаржуючи дії керівника компанії. Він стверджував, що останній незаконно відмовив

йому у направленні на медичне обстеження з метою встановлення необхідності надання заявнику антипролежневого лікування.

23. 23 липня 2001 року заявник подав клопотання про відвід судді у його справі. 26 липня 2001 року районний суд відхилив це клопотання. Заявник подав апеляційну скаргу. 3 вересня 2001 року апеляційний суд Вінницької області відхилив апеляційну скаргу заявника.

24. З 14 вересня 2001 року до 20 грудня 2003 року районним судом було призначено три судових засідання, два з них були відкладені на підставі клопотання компанії. Кілька разів заявник подавав клопотання про відвід судді у його справі. 19 грудня 2001 року, 21 серпня 2002 року та 16 травня 2003 року його клопотання задовольняли, а справу передавали іншому судді.

25. 21 грудня 2003 року прокурор був залучений до участі у справі. У невизначену дату Фонд було залучено до участі у справі як третю сторону.

26. З 8 листопада 2007 року до 18 грудня 2008 року судові засідання не призначались.

27. За період з 21 грудня 2003 року до 14 травня 2009 року з шістдесяти одного судового засідання п'ять були відкладені у зв'язку з неявкою представника Фонду; дев'ять — у зв'язку з неявкою або клопотанням заявника чи його представника; десять — у зв'язку з відсутністю або хворобою судді; вісім — у зв'язку з тим, що суддя розглядав іншу справу; одне — у зв'язку з відпусткою судді; сімнадцять — у зв'язку з відсутністю представника компанії або на підставі його клопотань.

28. 12 грудня 2008 року справу було передано іншому судді.

29. 15 травня 2009 року районний суд залишив позов заявника без розгляду. Заявник стверджував, що він дізнався про це рішення із зауважень Уряду, надісланих йому в липні 2009 року.

4. Четверте провадження

30. 3 травня 2001 року заявник звернувся з позовом до компанії. Він оскаржив відмову компанії забезпечити його постільною білизною та вимагав компенсацію.

31. 13 червня 2001 року районний суд залишив позов без розгляду в зв'язку з процесуальними недоліками.

32. 6 листопада 2001 року апеляційний суд Вінницької області скасував ухвалу від 13 червня 2001 року і повернув справу до районного суду.

33. 26 грудня 2001 року районний суд задовольнив позовні вимоги заявника. Компанія подала апеляційну скаргу.

34. 23 квітня 2002 року апеляційний суд Вінницької області скасував рішення від 26 грудня 2001 року і направив справу на новий розгляд. 19 серпня 2002 року Верховний Суд України відхилив касаційну скаргу заявника на ухвалу від 23 квітня 2002 року.

35. У невизначену дату Фонд приєднався до провадження як третя сторона.

36. З 20 серпня 2002 року до 14 травня 2009 року районним судом було призначено приблизно п'ятдесят чотири судових засідання. Три з них були відкладені у зв'язку з відсутністю представника Фонду; шість — у зв'язку з неявкою заявника чи представника або за їх клопотанням; два — у зв'язку з відпусткою судді; шість — у зв'язку з тим, що суддя розглядав іншу справу; десять — у зв'язку з хворобою судді; шістнадцять — у зв'язку з відсутністю представника компанії або за його клопотанням.

37. 15 травня 2009 року районний суд залишив позов заявника без розгляду. Заявник стверджував, що він дізнався про це рішення із зауважень Уряду, надісланих йому в липні 2009 року.

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 ТА СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ

38. Заявник скаржився на те, що тривалість першого, другого, третього та четвертого проваджень у його справі була несумісною з вимогою пункту 1 статті 6 щодо «розумного строку». Це положення передбачає:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру ...»

39. Уряд заперечив проти цього твердження.

40. Перше провадження розпочалося 21 вересня 2000 року та закінчилося 15 травня 2009 року. Таким чином, провадження тривало вісім років і майже вісім місяців у судах трьох інстанцій.

41. Друге провадження розпочалося 18 лютого 2002 року та закінчилося 3 червня 2009 року. Таким чином, провадження тривало приблизно сім років і чотири місяці в суді першої інстанції.

42. Третє провадження розпочалося 21 березня 2001 року та закінчилося 15 травня 2009 року. Таким чином, провадження тривало більше восьми і одного місяця у судах двох інстанцій.

43. Четверте провадження розпочалося 3 травня 2001 року і закінчилося 15 травня 2009 року. Таким чином, провадження тривало приблизно вісім років у судах трьох інстанцій.

A. Щодо прийнятності

44. Суд зазначає, що ця скарга не є очевидно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Далі Суд зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона визнається прийнятною.

B. Щодо суті

45. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження повинна визначатися у світлі відповідних обставин справи та з огляду на такі критерії: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів державної влади, а також важливість предмета спору для заявника (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*) [ВП], № 30979/96, п. 43, ECHR 2000-VII).

46. Суд часто встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, подібних до цієї (див. вище, наприклад, рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*)).

47. Розглянувши усі надані матеріали, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку у цій справі. З огляду на практику Суду з цього питання Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку».

Таким чином, у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції в зв'язку з тривалістю першого, другого, третього та четвертого проваджень.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

48. Заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції на несправедливість проваджень. Він також скаржився за тією ж статтею на те, що ухвала від 22 грудня 2003 року була винесена Верховним Судом України за його відсутності. Заявник, посилаючись на статтю 1 Першого протоколу до Конвенції, скаржився, що він не був забезпечений кріслом-візком для інвалідів та антипролежневим лікуванням. Він також скаржився за статтями 2, 13 і 17 Конвенції, посилаючись на обставини справи. Зрештою, він стверджував, що державні органи порушили статті 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 і 10 Конвенції ООН про права інвалідів.

49. Уважно розглянувши твердження заявника і виходячи із сукупності наявних матеріалів та в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, Суд не встановив жодних ознак порушень прав та свобод, гарантованих Конвенцією.

50. Відповідно ця частина заяви має бути визнана неприйнятною як явно необґрунтована відповідно до пп. 3 та 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

51. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

52. Заявник вимагав 9282 євро та 44 500 євро відшкодування, відповідно, матеріальної та моральної шкоди, завданої тривалим розглядом його позовних вимог у першому, другому, третьому та четвертому провадженнях. Він також вимагав 4017 євро відшкодування матеріальної та моральної шкоди, завданої тривалим розглядом його позовних вимог у другому провадженні.

53. Уряд заперечив проти цих вимог.

54. Суд не вбачає будь-якого причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та стверджуваною матеріальною шкодою. Тому Суд відхиляє цю вимогу. З іншого боку, здійснюючи оцінку на засадах справедливості, Суд присуджує заявнику 4200 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові витрати

55. Заявник вимагав 17 080 євро компенсації витрат, понесених на юридичну допомогу під час проваджень в національних судах.

56. Він також вимагав 39,40 євро. Ця сума включала 225 грн (приблизно 21 євро), сплачених за переклад, і 178,19 грн (приблизно 16 євро), сплачених за відправлення його листів і факсів до Суду. Заявник надав копію квитанції, що підтверджує оплату послуг з перекладу на суму 225 грн.

57. Уряд погодився з тим, що заявник поніс деякі витрати на відправку кореспонденції. Щодо решти вимог Уряд подав заперечення.

58. Згідно із практикою Суду заявник має право на відшкодування судових витрат, якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їх розмір — обґрунтованим. У цій справі, враховуючи вищезазначені принципи та наявні у Суду документи, Суд присуджує заявнику 37 євро компенсації судових витрат.

С. Пеня

59. Суд вважає за доцільне призначити пеню виходячи з граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції стосовно надмірної тривалості першого, другого, третього та четвертого проваджень прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції щодо тривалості першого, другого, третього та четвертого проваджень.

3. *Постановляє*, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявнику 4200 (чотири тисячі двісті) євро відшкодування моральної шкоди та 37 (тридцять сім) євро відшкодування судових витрат, які мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу, плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цих сум;

(b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткові пункти.

4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 15 липня 2010 року відповідно до пп. 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія Вестердік
Секретар

Пеер Лоренцен
Голова